

Nederland ZOEMT

In actie voor de bij

**Structureel vergroten
van het voedselaanbod
en de nestgelegenheid
voor wilde bijen in
Nederland.**

Initiatiefnemers

ivn natuur
educatie

Landschappen NL

Naturalis
Biodiversity
Center

**NATUUR
& MILIEU**

Mogelijk gemaakt door

Projectpartners

Stadswerk

Campagnepartners

 Mintratuin

Hero

**BIJEN
HOTEL
KOPEN**.NL

THE
POLLINATORS

**Nederland
ZOEMT**
In actie voor de bij

Wat gaan we doen?

- Bijvriendelijk beheer door gemeenten en 300 nieuwe bijenplekken
- Bijvriendelijk beheer nieuw vak in MBO-groen opleiding Wellantcollege en andere AOC's
- Acties voor de wilde bij stimuleren/faciliteren – o.a. Bijenwerkdag
- Citizen science – o.a. Nationale Bijentelling 21 & 22 april
- Monitoring

Wie gaan we bereiken?

- Gemeenten
- Huidige en toekomstige groenprofessionals
- Scholen
- Inwoners

Hoe kunnen gemeenten meedoen?

1. Implementeren advies per gemeente
2. Bijvriendelijke gemeente worden
3. Nieuwe wilde bijenplek aanleggen
4. Wilde bijen initiatieven aanmelden
5. Communicatie naar en acties met inwoners

1. Advies per gemeente

Nederland
ZOEMT

In actie voor de bijen

Advieskaart

Advies per gemeente

Laat jouw gemeente zoemen

Initiatieven

Amersfoort

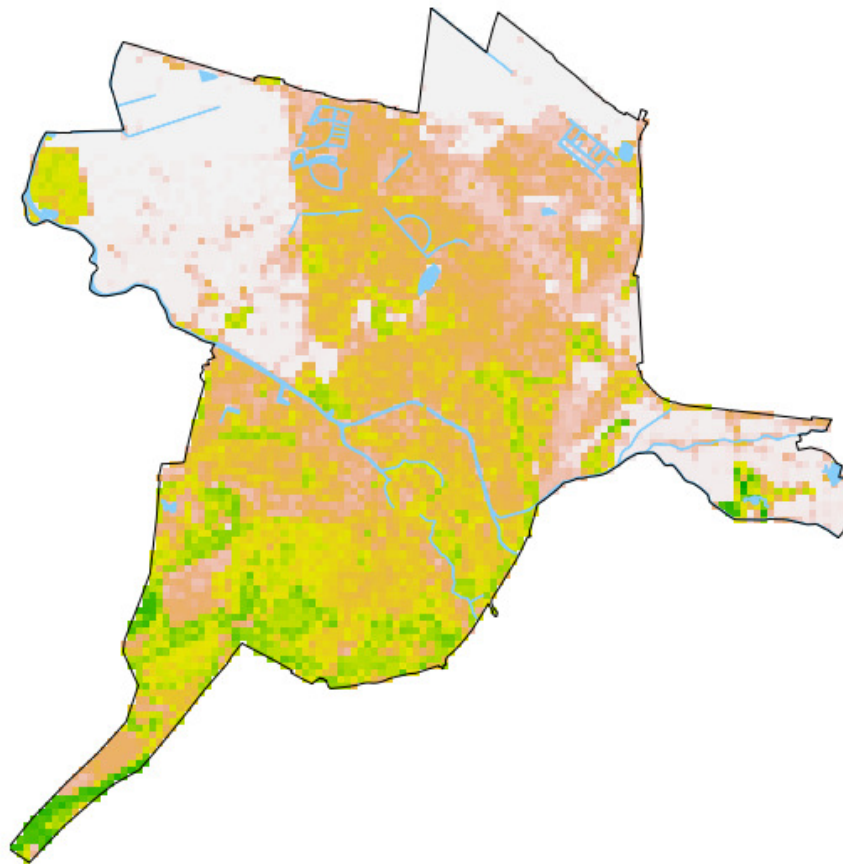
Bekijk wat er te verbeteren valt binnen jouw gemeente.

Advies
downloaden

- Soorten die er voorkomen
- Aantal soorten die **extra verwacht** worden bij bijvriendelijk beheer
- Beheeradvies

1. Advies per gemeente

Amersfoort: bijenhotspots

Aantal soorten nu: **66**

Aantal soorten mogelijk: **155**

Speciale soorten in Amersfoort

Voor de wilde bijensoorten hieronder heeft jouw gemeente een speciale verantwoordelijkheid, omdat deze relatief vaak gevonden zijn en een relatief groot deel van het geschikte gebied voor deze soort in deze gemeente valt. Door rekening te houden met de wensen van deze soorten kan de gemeente sterk bijdragen aan het behoud van deze soorten voor Nederland.

1. Zwart-rosse zandbij (*Andrena clarkella*): Heeft zanderige nestplek nodig met weinig begroeiing. Grond moet zanderig zijn, maar ook leem bevatten, bijvoorbeeld zandpaden. Afhankelijk van wilgen. De soort kan gevonden worden tussen feb-mei.
2. Roodscheen-zandbij (*Andrena ruficrus*): Vooral op aangeslibde zandgronden, bossen, vochtige en natte heide, hoogveenrestanten en randen van vennen, met specialisatie op wilgen (boswilg en kruipwilg). Geschikte biotopen zijn ook bossen, vochtige en natte heiden, hoogveenrestanten en randen van vennen. De soort kan gevonden worden tussen mrt-mei.
3. Roodbukje (*Andrena ventralis*): Leeft van wilgen en maakt haar nest in zanderige, lichtbegroeide grond. Nest en wilgen moeten in een straal van maximaal 210m van elkaar zijn. De soort kan gevonden worden tussen mrt-mei.
4. Andoornbij (*Anthophora furcata*): Nestelt in vermolmd hout en is gespecialiseerd op Lipbloemen (Lamiaceae) en Ruwbladigen (Boraginaceae), met name Bosandoorn, Moerasandoorn en Slangenkruid. De soort kan gevonden worden tussen jun-aug.
5. Grote klokjesbij (*Chelostoma rapunculi*): Nestelt in bestaande gaatjes, bijvoorbeeld gemaakt door keverlarven. Is volledig afhankelijk van bloemen uit de klokjes familie. De soort kan gevonden worden tussen mei-aug.
6. Tronkenbij (*Heriades truncorum*): Nestelt in hout, oa in kever gaatjes, maar ook een bijenhotel met kleine gaatjes (3 a 4 mm voldoet). Vliegt met name op gele composieten met buisbloemen. De soort kan gevonden worden tussen mei-sep.
7. Klokjesdikpoot (*Melitta haemorrhoidalis*): Is afhankelijk van de klokjesfamilie en nestelt in de grond. De soort kan gevonden worden tussen jun-sep.

2. Bijvriendelijke gemeente worden

Vul het criteriaformulier in op Nederlandzoemt.nl en je hoort of jouw gemeente erkend wordt als Bijvriendelijke gemeente.

HOME WAAROM KAART WORD BIJVRIENDELIJKE GEMEENTE INITIATIEVEN ADVIES CONTACT Q

Nederland ZOEMT
In actie voor de bij

Formulier Bijvriendelijke gemeente

1 Voedsel voor bijen 2 Nestgelegenheid voor bijen 3 Beheer voor bijen 4 Communicatie met burgers en organisaties 5 Overig

Geef voor de volgende onderwerpen aan of jouw gemeente hier actief op is. Beschrijf vervolgens op welke manier jouw gemeente dat doet. Voeg zo mogelijk documenten toe waaruit de activiteiten blijken (bijvoorbeeld beplantingelijeten of uitdraaien uit GIS/CAD).

Beplantingsvak met bijvriendelijke planten [Toelichting](#)

☐ In beplantingsvakken zijn bijvriendelijke planten geplaatst.

Bomen [Toelichting](#)

☐ De gemeente heeft de afgelopen 5 jaar bomen geplant die geschikt zijn als drachtplant. Een lijst van bijvriendelijke bomen is onder andere **hier** te raadplegen (kies optie 'waardplant/voedselplant' voor bijen)

Bloembollen

☐ Door middel van bloembollen zorgt de gemeente dat er ook in het vroege voorjaar voedsel voor bijen is.

- Online vermelding
- Titelbord
- Communicatiepakket
- Voor € 500 bijvriendelijke bomen / bloembollen
- Cursus bijvriendelijk beheer en burgerparticipatie
- Deelname verkiezing Bijvriendelijkste gemeente

2. Cursus bijvriendelijk groenonderhoud

Cursus bijvriendelijk beheer gaat over alles aspecten:

- De groene kant: welke planten kies je, hoe creëer je nestgelegenheid en hoe werkt het onderhoud.
- De beleidsmatige kant: de kosten-batenanalyse, de aanpassingen in het bestek en de aanbesteding.
- Tips voor het creëren van draagvlak binnen de gemeentelijke organisatie en onder de burgers.
- Er komt een vrijwilliger langs tijdens de cursus, om uit te wisselen hoe gemeenten en vrijwilligers het bijvriendelijk beheer in jouw regio goed op elkaar kunnen afstemmen
- Doelgroep: je bent betrokken bij gemeentelijk groenbeleid- en beheer
- €295,- inclusief cursusboek, twee dagdelen in het najaar 2018

t-jouw-gemeente-zoemen

3. Nieuwe wilde bijenplekken aanleggen

- 300 nieuwe wilde bijenplekken
- Verbinding tussen bestaande en nieuwe plekken
- Regionale coördinator: Landschapsbeheer

4. Initiatieven aanmelden

Geef als gemeente jouw initiatieven door via het online formulier.

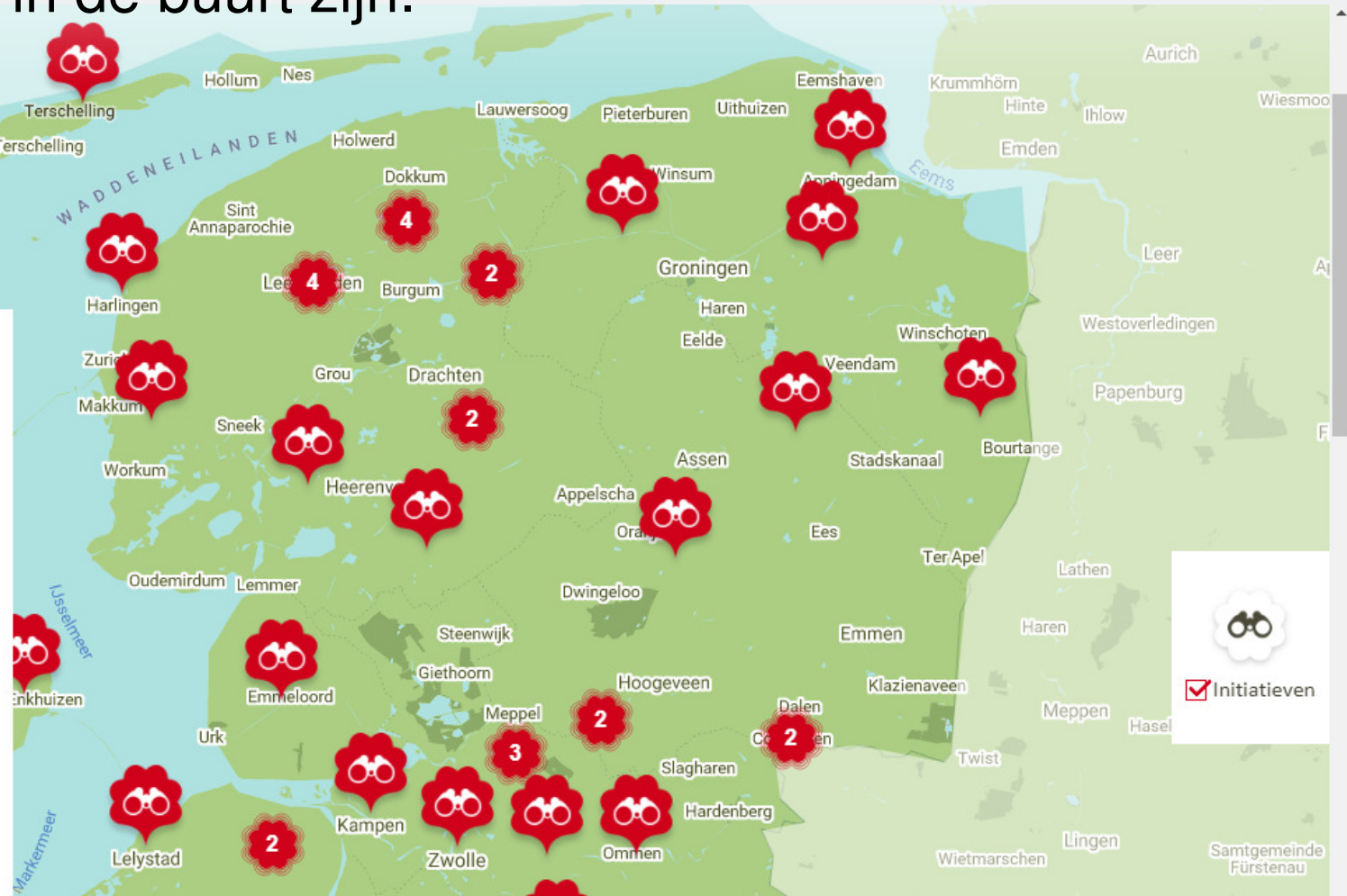
Inwoners kunnen zo ook zien welke initiatieven er bij hen in de buurt zijn.

Initiatieven in jouw buurt

In heel Nederland worden initiatieven ondernomen om de leefomgeving van de wilde bij te verbeteren. Klik op een provincie en zoom in om te kijken waar elke gemeente zich mee bezighoudt.

Uiteraard kun jij ook meedoen! Nodig je familie, vrienden en collega's uit en schrijf jezelf **hier** in.

Meld je initiatief aan

5. Communicatie & samenwerking inwoners

1. Nationale Bijentelling (21 & 22 april 2018, datum 2019 n.n.b.)
2. Citizen science lespakketten (gratis beschikbaar op nederlandzoemt.nl)
3. Cursus bijvriendelijk beheer vrijwilliger
4. E-learningmodules groene vrijwilliger
5. 2^e Bijenwerkdag (8 & 9 maart 2019)
6. Diverse publieksacties zoals bollen
noten met inwoners

Bijentelling: 20 & 21 april 2018

- Heel succesvol: 4.369 deelnemers en 44.701 getelde bijen

Top 10 meest gespotte bijen in Nederland

1	Honingbij	15.665 x	6	Akkerhommel	2.104 x
2	Rosse Metselbij	6.679 x	7	Tuinhommel	2.072 x
3	Aardhommel	3.151 x	8	Boomhommel	2.034 x
4	Meidoornzandbij	2.584 x	9	Sachembij	1.977 x
5	Vosje	2.229 x	10	Bijvlieg	1.941 x

TELFORMULIER NATIONALE BIJENTELLING

Wat zoemt er in je achtertuin?

Je ziet hier de bijen, hommels en zweefvliegen die je in het voorjaar in je tuin kunt zien. Lukt het jou om verschillende soorten te ontdekken? Vul p
je? Geen nood! Ook als je alleen het aantal onbekende bijen, hommels en zweefvliegen doorgeeft, lever je al een belangrijke bijdrage.
Voer na afloop jouw resultaten in op: nederlandzoemt.nl/bijentelling

Bijen	Hommels	Zweefvli
 Bij onbekend:	 Hommel onbekend:	 Zweefvlieg onbekend:
 Vosje	 Boomhommel	 Hommelbijvlieg
 Roodgatje	 Akkerhommel	 Variant 1
 Viltvlekzandbij	 Steenhommel	 Variant 2
 Rosse metselbij	 Weidehommel	 Variant 3
 Meidoornzandbij	 Aardhommel	 Grote narcisvlieg
 Grijze rimpelrug	 Tuinhommel	 Variant 1
 Honingbij	 Aardhommel of Veldhommel	 Variant 2
 Lichte variant	 Vierkleurige of Boomkoelels-hommel	 Variant 3
 Donkere variant	 Grote of Tweekleurige-koelels-hommel	 Bijvlieg
 Sachembij	 Gewone koelels-hommel	 Wespen
 Lichte variant		 Wesp
 Donkere variant		

Educatie

- Met Naturalis ontwikkelde citizen science lespakketten voor bovenbouw BO en VO
- Drie lesmodules: 1. Bijen herkennen

2. B&B voor bijen 3.

Bestuivingskracht

- Cursus bijvriendelijk tuin- en groenonderhoud voor iedereen die tuin, buurt of omgeving bijvriendelijker wilt maken.
- Over bijen, beplanting, nestgelegenheid, onderhoud en samenwerking met gemeente
- €35 inclusief cursusreader incl. reader; 2 avonden in najaar 2018

Laat jouw buurt zoemen

Cursus bijvriendelijk tuin- en groenonderhoud voor vrijwilligers

A close-up photograph of a bee on a white flower, likely a cherry blossom, with a blue sky in the background. The bee is positioned in the center of the frame, facing the viewer. The flower's petals are white and delicate, with yellow stamens visible. The background is a clear, light blue sky.

Bedankt!

www.nederlandzoemt.nl

**Joost Barendrecht
IVN Brabant
j.barendrecht@ivn.nl**

**Vincent van der Veen
IVN Zeeland
v.van.der.veen@ivn.nl**